

Parlament České republiky
POSLANECKÁ SNĚMOVNA
2015
7. volební období

170

USNESENÍ
výboru pro evropské záležitosti
z 36. schůze
ze dne 3. září 2015

ke zprávě Komise Radě a Evropskému parlamentu: Stav přírody v Evropské unii – Zpráva o stavu a trendech u typů stanovišť a druhů, na které se vztahuje směrnice o ptácích a směrnice o stanovištích, za období 2007 – 2012, jak se požaduje podle článku 17 směrnice o stanovištích a článku 12 směrnice o ptácích /kód dokumentu 9534/15, KOM(2015) 219 v konečném znění/

Výbor pro evropské záležitosti po vyslechnutí informace náměstka ministra životního prostředí Ing. Vladimíra Dolejškého, Ph.D., po vyslechnutí zpravodajské zprávy posl. Jana Zahradníka a po rozpravě

s c h v a l u j e stanovisko, které je přílohou tohoto usnesení.

Josef Šenfeld v. r.
ověřovatel výboru

Jan Zahradník v. r.
zpravodaj výboru

Ondřej Benešík v. r.
předseda výboru

Zpráva Komise Radě a Evropskému parlamentu: Stav přírody v Evropské unii – Zpráva o stavu a trendech u typů stanovišť a druhů, na které se vztahuje směrnice o ptácích a směrnice o stanovištích, za období 2007 – 2012, jak se požaduje podle článku 17 směrnice o stanovištích a článku 12 směrnice o ptácích

KOM(2015) 219 v konečném znění, kód Rady 9534/15

- **Právní základ:**
Dokument informační povahy.
- **Datum zaslání Poslanecké sněmovně prostřednictvím VEZ:**
4. 6. 2015
- **Datum projednání ve VEZ:**
11. 6. 2015 (1. kolo)
- **Procedura:**
Dokument nepodléhá hlasování v Radě.
- **Předběžné stanovisko vlády (dle § 109a odst. 1 jednacího řádu PS):**
Datované dnem 24. 6. 2015, doručené do výboru pro evropské záležitosti dne 1. 7. 2015 prostřednictvím systému ISAP.
- **Hodnocení z hlediska principu subsidiarity:**
Dokument není v rozporu s principem subsidiarity.
- **Odůvodnění a předmět:**
Nejdůležitějšími předpisy upravujícími ochranu přírody v právu Evropské unie jsou směrnice č. 147/2009/ES, o ochraně volně žijících ptáků¹, a směrnice č. 92/43/EHS, o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin². Směrnice slouží k zajištění ochrany a udržitelného využívání přírody v EU zejména prostřednictvím sítě oblastí s vysokou hodnotou biologické rozmanitosti Natura 2000. Směrnice jsou klíčové v oblasti biologické rozmanitosti a mají zásadní význam pro

---

1 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/147/ES ze dne 30. listopadu 2009 o ochraně volně žijících ptáků (dále jen směrnice o ptácích)

2 Směrnice Rady 92/43/EHS ze dne 21. května 1992 o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin (dále jen směrnice o stanovištích)

plnění globálních závazků EU v této oblasti. Ochrana přírody má v právu Evropské unie dlouhou tradici, na úrovni sekundárních pramenů je v EU řešena právně závaznými normami již od konce sedmdesátých let 20. století. Na základě článku 12 směrnice o ptácích a článku 17 směrnice o stanovištích mají členské státy povinnost vypracovat zprávy o provádění opatření přijatých dle těchto směrnic. Na základě těchto zpráv vypracovává Komise tzv. souhrnné zprávy. Významnost této zprávy spočívá v tom, že představuje a posuzuje výsledky podle obou směrnic společně a také v tom, že výsledky hodnocení mají být východiskem pro další opatření nutná k dosažení cílů směrnic a k optimalizaci jejich přínosu pro realizaci cílů EU v oblasti biologické rozmanitosti pro rok 2020.

Výsledky mají být podkladem pro kontrolu účelnosti uvedených směrnic o ochraně přírody. Kontrolu účelnosti iniciovala Evropská komise v rámci programu REFIT (Program Komise pro účelnost a účinnost právních předpisů) s cílem posoudit, zda uvedené směrnice plní svůj cíl. Kontrola účelnosti se bude zabývat otázkami efektivity, účinnosti, soudržnosti, relevantnosti a přidané hodnoty EU, zpráva bude podkladem zejména pokud jde o efektivnost právních předpisů.

Předkládaná zpráva je shrnutím komplexních a podrobných informací a opírá se o rozsáhlé analýzy, které provedla Evropská agentura pro životní prostředí. Zpráva popisuje hlavní výsledky za období 2007 – 2012 a jejím základem je databáze o přírodě EU.³

● **Obsah a dopad:**

Hodnocení stavu z hlediska ochrany podle směrnice o stanovištích je již druhým hodnocením, proto je možné provést první srovnávací hodnocení na úrovni EU. Zároveň je zpracována obdobná zpráva i podle směrnice o ptácích, což umožňuje provést komplexní hodnocení stavu a trendů všech druhů, které jsou zahrnuty do právních předpisů EU na ochranu přírody.

1. Použitá metodika

U stanovišť a druhů dle směrnice o stanovištích byly stanoveny čtyři třídy určující celkový stav z hlediska ochrany: příznivý; nepříznivý-nedostatečný; nepříznivý-špatný a skupina, kde se nepodařilo stav zjistit. U stanovišť a druhů, jejichž stav je hodnocen jako nepříznivý, jsou dále určeny čtyři typy trendu stavu – zlepšující se; stabilní; zhoršující se a nezjištěno. Za účelem lepší komparace je Evropa rozdělena do čtrnácti oblastí, které se vyznačují podobnými ekologickými podmínkami.

Dle směrnice o ptácích došlo k prvnímu hodnocení, kdy členské státy předložily údaje o velikosti a trendech populací na svém vnitrostátním území. Třídy stavu populace v EU vycházejí ze standardně používaných vědeckých kritérií – bezpečný stav; téměř ohrožená, klesající nebo vyčerpaná; ohrožená (tj. zranitelná, ohrožená, kriticky ohrožená, lokálně vyhynulá); nezjištěno nebo nevyhodnoceno. Pro hodnocení vývoje populací v ohrožení v období 2001 až 2012 byly vymezeny čtyři typy trendů populace – vzrůstající; stabilní; kolísající; klesající; nezjištěno.

2. Stav a trendy

2.1 Úplnost a kvalita údajů: Počet hodnocení stanovišť uváděných jako nezjištěno se snížil, nadále jsou nejméně známa mořská stanoviště.

2.2 Všechny druhy ptáků

Stav 52 % volně žijících druhů ptáků je hodnocen jako bezpečný, 15 % jako téměř ohrožený, klesající nebo vyčerpaný, 17 % jako ohrožený (a u 16 % nezjištěn). Ze

---

³ K dispozici zde: <http://www.eea.europa.eu/themes/biodiversity/dc>

skupiny téměř ohrožených, klesajících, vyčerpaných nebo ohrožených je většina s klesající tendencí.

2.3 Druhy v zájmu Společenství (Směrnice o stanovištích)

Přibližně 23 % hodnocení druhů na úrovni EU naznačuje příznivý stav, 60 % druhů vykazuje nepříznivý stav, z čehož přibližně jedna třetina vykazuje nepříznivý – špatný stav. Zbylých 17 % nezjištěno. Ze skupiny, kde je stav hodnocen jako nepříznivý, byl u více než třetiny zaznamenán zhoršující se trend.

2.4 Typy stanovišť

Stav z hlediska ochrany a trendy u stanovišť jsou horší než u jednotlivých druhů⁴. Stav 16 % stanovišť je hodnocen jako příznivý, 47 % jako nepříznivý – nedostatečný, 30 % jako nepříznivý – špatný, (zbytek nezjištěn). Trend je u více než třetiny stanovišť hodnocených nepříznivým stavem zhoršující se.

2.5 Pokrok při dosahování cíle 1 strategie v oblasti biologické rozmanitosti

Souhrnem je možno konstatovat, že dosud nedošlo k významné změně stavu u jednotlivých stanovišť, hodnocení dříve stanovená jako příznivá zůstávají příznivá, malá část stanovišť ukazuje zlepšení, u větší části dochází k dalšímu zhoršení. Pokud nedojde k významnému zlepšení trendů, nebude možné do roku 2020 cíle 1 dosáhnout.

3. Tlaky a hrozby

U suchozemských systémů představují největší problémy pro všechny tři skupiny (ptáci, jiné druhy a stanoviště) zemědělství (úpravy pěstitelských postupů, pastva hospodářských zvířat, hnojení a pesticidy) a člověkem vyvolané úpravy přírodních podmínek (člověkem vyvolané změny hydrologických podmínek a vodních útvarů, úpravy hydrografických funkcí, snížení propojení stanovišť a odběr podzemních vod)⁵.

4. Hledisko ekosystémů

Ze suchozemských ekosystémů je největší podíl stanovišť se stavem hodnoceným jako nepříznivý – špatný a zhoršující se u travnatých porostů a mokřadů – tyto jsou obzvláště zasaženy zemědělstvím a hydrologickými změnami. Přibližně 49 % hodnocení EU pro 45 typů stanovišť travinných porostů významných pro Společenství došlo k výsledku nepříznivý – špatný, stav téměř 50 % druhů ptáků vázaných na travinné porosty se snižuje a stav ostatních druhů z hlediska ochrany je většinou nepříznivý. Mokřady tvoří pouze přibližně 2 % území EU a 4,3 % plochy sítě Natura 2000, jsou však vysoce významné pro širokou škálu druhů. Většina typů mokřadních stanovišť je v EU chráněna, i přesto hodnocení ukazuje, že 51 % stanovišť souvisejících s mokřady vykazuje nepříznivý – špatný stav. Zpráva nicméně konstatuje, že výše naznačené negativní trendy je možné zavedením vhodných opatření zvrátit.

5. Úloha sítě Natura 2000

Síť Natura 2000 tvořená zvláště chráněnými oblastmi dle směrnice o ptácích a zvláštními oblastmi ochrany dle směrnice o stanovištích nyní pokrývá více než 18 % suchozemské plochy EU a 4 % evropských moří. Ve vykazovaném období se zvýšil počet lokalit a vzrostla zahrnutá plocha. Nicméně nebyl dosud využit plný potenciál sítě, nebyla plně zavedena potřebná opatření na ochranu lokalit – jen 50 % lokalit je hlášeno jako lokality s komplexním plánem péče. Ukazuje se, že nástroje financování EU, které poskytují příležitosti k podpoře péče a obnovy v síti Natura 2000, nebyly dostatečně využívány. V oblasti směrnice o stanovištích je pozorován vztah mezi

---

4 Důvodem může být zavedenější tradice opatření u ochrany druhů.

5 U mořských systémů jsou největšími hrozbami využívání živých zdrojů a znečištění.

trendem z hlediska ochrany a pokrytím sítě Natura 2000; úloha sítě Natura 2000 je hodnocena jako zásadní. Obdobné se ukazuje i u směrnice o ptácích.

- **Stanovisko vlády ČR:**

Rámcová pozice, kterou vypracovalo Ministerstvo životního prostředí, vítá tento komplexní přehled o stavu přírody v EU, který je zároveň podkladem pro sledování pokroku při naplňování směrnic. Rámcová pozice upozorňuje na to, že tato souhrnná zpráva shrnuje hodnotící zprávy 27 členských států, a proto se její výsledky nedají přímo aplikovat na podmínky ČR. Je upozorněno na to, že výsledky hodnotící zprávy ČR se v některých částech mohou odlišovat.⁶

- **Předpokládaný harmonogram projednávání v orgánech EU:**

Zpráva je dokumentem, který navazuje na příslušná ustanovení směrnice o ptácích a směrnice o stanovištích. Zpráva má být podkladem k zamýšlené kontrole účelnosti (tzv. Fitness Check) směrnice o ptácích a směrnice o stanovištích. Kontrola účelnosti probíhá v rámci programu REFIT, který byl zahájen v roce 2013. V únoru 2014 byl zveřejněn mandát k této kontrole účelnosti, od ledna 2015 byl zahájen proces konzultací s vybranými organizacemi a členskými státy, v dubnu 2015 byla zahájena veřejná konzultace⁷ a publikována předkládaná zpráva. Na 23. října 2015 je plánována konference, kde budou sdíleny a diskutovány dosavadní výsledky. Začátkem roku 2016 má Komise zveřejnit zprávu o výsledcích kontroly účelnosti.

- **Závěr:**

Výbor pro evropské záležitosti

1. **b e r e n a v ě d o m í** zprávu Komise Radě a Evropskému parlamentu: Stav přírody v Evropské unii – Zpráva o stavu a trendech u typů stanovišť a druhů, na které se vztahuje směrnice o ptácích a směrnice o stanovištích, za období 2007 – 2012, jak se požaduje podle článku 17 směrnice o stanovištích a článku 12 směrnice o ptácích;
2. **b e r e n a v ě d o m í** rámcovou pozici vlády ČR k tomuto dokumentu;
3. **v y z ý v á**, aby byla ochraně přírody věnována náležitá a všestranná pozornost a aby byly vyhlášené lokality efektivně chráněny;
4. **v y z ý v á v l á d u**, aby věnovala náležitou pozornost kontrole účelnosti směrnice o ptácích a směrnice o stanovištích a jejich dopadu na život obyvatel v chráněných územích a

---

6 Pozn.: Shrnutí hodnotící zprávy dle čl. 12 směrnice o ptácích pro ČR je dostupné zde: https://circabc.europa.eu/sd/a/f82d8271-5132-4eb7-bdca-14951d723e34/CZ_A12NatSum_20141031.pdf; Shrnutí hodnotící zprávy dle čl. 17 směrnice o stanovištích pro ČR je dostupné zde: <https://circabc.europa.eu/faces/jsp/extension/wai/navigation/container.jsp>; Zpráva agentury EEA, která obsahuje výsledky z předkládaných zpráv členských států je dostupná zde: www.eea.europa.eu/publications/state-of-nature-in-the-eu/download

7 Probíhá nyní; dostupné zde: http://ec.europa.eu/environment/consultations/nature_fitness_check_en.htm

- 5. v y z ý v á v l á d u**, aby při dalším rozšiřování seznamu chráněných lokalit soustavy Natura 2000 vycházela z kontroly účelnosti směrnic o ochraně přírody (tzv. Fitness Check v rámci programu REFIT) a brala ohled na zájmy obyvatel, právnických osob, fyzických osob oprávněných k podnikání a vlastníků pozemků v dotčených územích.

Josef Šenfeld v. r.
ověřovatel výboru

Jan Zahradník v. r.
zpravodaj výboru

Ondřej Benešík v. r.
předseda výboru